

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Cavssini Trecensis, E Societate Iesv, De Eloqventia
Sacra Et Hvmana Libri XVI**

Caussin, Nicolas

Coloniae Agrippinae, 1634

98. Delphinorum & Mugilum pugna: Ex Plin. I. 9. c. 8.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70090](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70090)

Delphinus quidem acerrimè amare occœpit, ad quem cum adnasset, initio non ei mediocrem metum iuculit, sed aucta paulatim familiaritate, ita puerum sibi conciliauit, vt planè amicum, & beneuolum haberet.

Itaque lustrare inter se cœperunt, & natan- do inuicem certare. Aliquando puer insidens illi, seu fessor equo, superbus uehebatur, atque hoc spectaculum tum lassentes, tum peregrini admirabantur. Pergebat enim suos amores uehens Delphinus, & in mare tantù procedebat, quantum libebat puero. Deinde reuertebatur, & propè littus eum restituebat: vbi inuicem digressi, hic domum suam, ille in pelagus redibat: solebat autem apparere Delphinus eo ipso tempore, quo dimittebatur gymnasium, eo, quem expectauerat viso, puer gaudebat, seque & colladendo bellæ maris, & suæ pulchritudinis formæ iucundum præbebat spectaculum: vt qui non hominibus modò, sed etiam feris formosus videretur. Sed nescio, quæ inuidia redamantem illum non multo post tempore sustulit, nimium enim exercitatus, & fessus aliquando puer, cum toto ventre in vectorem suum Delphinum temere se iniecit: non animaduertens aculeatam spinam dorsi erectam esse, atque horrentem: cuius acuminibus eius umbilicus, quia exulceratus esset, ex eo factum est, vt & venæ quaedam abrupterentur, & per multus sanguis efflueret, ibique puer extremum spiritum effunderet. Id Delphinus partim ex pondere sentiens, non enim iam, vt confueuerat, tam leuis insidebat, nempe, qui spiritibus sese non subleuaret: partim sanguine imbutum mare videns, id quod res erat, vt intellexit, Amasio suo superstes esse noluit. Quamobrem multo robore, quemadmodum Rhodia nauis plenis velis propulsa, sic simul cum defuncto in littus se eiecit; amboq; hic iam mortuus, ille animi defectione expirans humi strati iacuerunt.

Ælian. de anim.

Addenda mugilum & Delphi pugna. Plin. lib. 9. cap. 8.

DELPHINORVM ET Mugilum pugna.

Ex Plin. lib. 9. cap. 8.
Descriptio XCVIII.

EST prouincia Narbonensis & in Nematiensi agro stagnum Laterna appellatum, vbi cum homine Delphini societate piscantur: innumera vis mugilum statò tempore angustis faucibus stagni in mare erumpit, obsecrata æstus reciprocatione. Quæ de causa præterdi non queunt retia, quæ molem ponderis vilo modò tolerent, etiamsi non solertia insidietur tempori. Simili ratione in altum protinus tendunt, quod vicino gurgite effecere, locumque solum pandendis retibus habilem effugere festinant. Quod vbi animaduertere piscantes, concurrunt autem multitudo temporis gnara, & magis etiam voluptatis huius auida, totusque populus è littore quanto potest clamore conciet Simonem ad spectaculi euentum; celeriter delphini exaudiunt desideria, Aquilonum flatu vocem prosequente, Austro verò tardius ex aduerso referente: sed tunc quoque improviso in auxilium aduolant. Propere apparet acies, quæ protinus disponitur in loco vbi coniecta est pugna. Opponunt sese ab alto, trepidosque in vada virgent. Tunc piscatores circundant retia, furcisque subleuant. Hac mugilum nihilominus velocitas transit. At illos excipiunt delphini, & occidione ad præsens contenti, cibos in victoriam differunt. Opere prælium feruet, includique retibus se fortissimè virgentes gaudent. Atque ne id ipsum fugam hostium stimulet, inter nauigia & retia, natantesve homines ita sensim relabuntur, vt exitus non appareat. Salutu, quod est alias blandissimum his, nullus conatur euadere, ni summittantur sibi retia. Egressi protinus ante vallum præliantur. Ita peracta captura, quos interemere, diripiunt. Sed enixioris operæ quàm in vnus dici præmium, & conscij sibi, opperiantur in posterum, nec piscibus tantum, sed intrita panis è vino satiantur. Quæ de eodem genere piscandi in lasio sinu Mutianus tradit, hoc differunt, quod vltro neque in clamati præsto sint, patresque è manibus accipiant, & suam que-

quæque cymba è delphinis socium habeat, quamuis noctu & ad faces. Ipsis quoque inter se est publica societas.

Quæ hausto, territam visu forte tristi. Idem ubi constat rumore, nauigantium humana calamitas in causa est.

CONCHA.

Ex Plinio.

Descriptio XCIX.

Firmioris iam testæ mures, & concharum genera, in quibus magna ludæris naturæ varietas. tot colorum differentia, tot figuræ, planis, concavis, longis, lunatis, in orbem circumactis, dimidio orbe cæsis, in dorsum elatis, læuibus, rugatis, denticulatis, striatis, vertice muricatum intorto, margine in æmucronem emisso, foris effuso, intus replicato.

Iam distinctione virgulata, crinita, crispa, cuniculatum, pectinatum, imbricatum vñ data, cancellatim reticulata, in obliquam, in rectum expansa, densata, porrecta, sinuata, breui nodo ligatis, toto latere connexis, ad plausum apertis, ad buccinam recuruis. Nauigant ex ijs veneriæ præbentes concavam sui partem, & auræ oppositas per summa æquorum velificant, saliant pectines, & extra volitant, seque, & ipsi carinant.

Addenda concha carinata manigera, ex Plin. 6. 30. l. 9.

CONCHA CARINATA
nauigera.

Ex eodem.

Descriptio C.

Nauigeram similitudinem & aliam in Proponide visam sibi prodidit Mutianus, cōcham esse acatis modo carinatam, inflexa puppe, prora rostrata: in hac condi nauplium animal sepia simile, ludendi societate sola duobus hoc fieri generibus. Tranquillo enim vectorem demissis palmulis ferire vt remis. Si vero flatus inuitent, easdem in vsu gubernaculi porrigi, pandique concharum sinus aura. Huius voluptatem esse vt ferat, illius vt regat. Simulque eandem descendere incluso sinu flu-

POLYPVS.

Ex D. Ambrosio.

Descriptio CI.

Fraudulentum illud Polyppi ingenium non præteribo, qui vadoso in litore petram nactus, affigitur ei, atque eius nebuloso ingenio colorem subit, & simili specie terga obductus, plurimos piscium sine vlla suspitione fraudis allapsos, dum notam non præcauent, & saxum opinantur, callibus futtiaræ artis includit, & sinu quodam suæ carnis intercipit.

Ibidem quomodo cancri ostrea diptychum suum explicantis, in lecto lapide venentur, præclaro describit.

Plinij addenda disertæ descriptio.

Ex Plinio lib. 9. cap. 30.

Non sunt prætereunda ex L. Lucullo proconsule Baticæ comperta de Polyppis, quæ Trebius Niger, è comitibus eius prodidit, audissimos esse concharum. Illas ad tactum comprimi, præcidentes brachia eorum, vltroque escam ex prædante capere. Carent conchæ visu, omnique sensu alio, quam cibi & periculi. Insidiantur ergo Polyppi apertis, impositoque lapillo extra corpus, ne palpatu eiciatur, ita securi graffiantur, extrahuntque carnes, illæ se contrahunt, sed frustra discuneant. Tanta solertia animalium hebetissimis quoque est. Prætereà negat vllum esse atrocius animal ad conficiendum hominem in aqua. Luctatur enim complexu, & sorber acerbulis, ac numerofo suctu detrahit eum. In naufragos vrinantisque imperum capit. Sed si inuertatur, elanguescit vis. Exporrigunt enim se resupinati, mirè omnibus marinis expectantibus odorem quoque eorum, qua de causa & nassis illinuntur. Cætera quæ idem retulit, monstro propiora possunt videri. Caricæ in ceterijs assuetus quidam polyppus exire

è ma-